

INDONESIEN

Ett biståndsprojekt i sin allra bästa form

I januari 2013 drabbades Indonesiens huvudstad Jakarta av den värsta översvämningen på tio år. 50 000 människor evakuerades och ett 20-tal dog. Eftersom klimatförändringarna kommer att leda till mer extremt väder i framtiden ska ett svensk-indonesiskt samarbete höja sjukvårdens beredskap, bland annat genom eHälsa.

”Indonesien har problem både med skyfall som orsakar översvämningar och jordskred, och med perioder av torka som skapar vatten- och matbrist. Båda drabbar redan sårbara människor allra hårdast; äldre, sjuka och människor i fattiga miljöer. Därför är det här ett jätteviktigt projekt,” säger forskaren och projektledaren Maria Nilsson på Epidemiologi och global hälsa vid Umeå universitet.

2012 inledde hon tillsammans med en forskargrupp i Umeå ett Sidafinansierat samarbete med forskare på Gadjah Mada-universitetet i Yogyakarta, Indonesien. Projektet fokuserar på hur hälso-

sektorn ska minska sin negativa klimatpåverkan och samtidigt utveckla strategier för att minska klimatförändringarnas negativa effekter på människors hälsa.

”Det handlar både om att se över hälso- och sjukvårdens planer för omställnings- och anpassningsarbete i Sverige och Indonesien, men också om att genomföra en övning för att konkret testa katastrofberedskapen. För att uppnå så konkreta resultat som möjligt, har vi valt att fokusera på Gunungkidul, ett distrikt med 700 000 invånare, två timmars bilfärd utanför Yogyakarta,” säger Maria Nilsson.

Eftersom Indonesien består av tusen-

tals små öar arbetar projektet med vård på distans via informations- och kommunikationsteknik, så kallad eHälsa.

”Vi arbetar redan mycket med eHälsa här i Västerbotten eftersom vi också har långa avstånd mellan sjukvård och patienter. Det handlar till exempel om att erbjuda specialstrehabilitering via video och konsultationer av hjärt- och lungljud på distans. Det är en kunskap som kan visa sig väldigt användbar i arbetet efter klimatrelaterade naturkatastrofer i Indonesien. Med hjälp av den här tekniken kan specialister ge experthjälp även när det är bråttom och svårt att nå fram,” säger Åsa Holmner som är

forskargruppens expert på eHälsa.

Ett annat mål med projektet är att samla in information om hur människors hälsa påverkas av klimatförändringarna. Även om det finns en del forskning kring hur klimatet påverkar vår hälsa globalt, finns det mindre forskning på lokal nivå. Därför har parterna påbörjat rekryteringen av doktorander från Indonesien, med ambitionen att bygga en lokal forskargrupp.

”De blir faktiskt den första forskargruppen med fokus på klimatförändringar och hälsa i hela Asien. Genom det samarbetet bidrar projektet också till att öka vår kunskap och kompetens. Det här

FOTO: PRIVAT

är verkligen ett biståndsprojekt i sin allra bästa form eftersom det gynnar alla parter,” säger en entusiastisk Maria Nilsson.

Hon tillägger att klimatförändringarna är globala och att vi delar planet och atmosfär.

”Blir det konsekvenser i Indonesien får det förr eller senare konsekvenser för oss också. Genom att samarbeta med Indonesien bygger vi ökad kunskap som samtidigt kan användas för att förbättra vår egen beredskap.”

Projektgruppen har dessutom tittat på hur klimatsmart användningen av eHälsa är och hur tekniken kan användas på bästa sätt ur miljö- och hållbarhetssynpunkt. Den typen av analys har inte gjorts tidigare och är därför en stor nyhet.

”De preliminära resultaten är mycket lovande och visar att eHälsa kan vara väldigt klimatsmart,” säger Maria Nilsson.

Genom att bygga ett brett nätverk och samarbeta med såväl hälsoministeriet som personalen på enheten för katastrofberedskap på ett sjukhus i Yogyakarta, har projektet dessutom fått stor spridning i Indonesien.

”Frågan om hur klimatförändringarna påverkar människors hälsa har gått från att vara något som inte alls diskuterades till något som intresserar människor på alla nivåer. Det är jätteviktigt, för det kan få fler att reflektera kring sin egen klimatpåverkan,” säger Lutfan Lazuardi, projektets samarbetspartner på Gadjah Madauniversitetet.

Att projektet har varit så framgångsrikt beror på att samarbetet inom gruppen har fungerat

”Frågan om hur klimatförändringarna påverkar människors hälsa har gått från att vara något som inte alls diskuterades till något som intresserar människor på alla nivåer. Det är jätteviktigt, för det kan få fler att reflektera kring sin egen klimatpåverkan.”

FOTO: PRIVAT

”Genom samarbetet bidrar projektet också till att öka vår kunskap och kompetens. Det här är verkligen ett biståndsprojekt i sin allra bästa form eftersom det gynnar alla parter.”

/MARIA NILSSON

så väl, tror Maria Nilsson.

”Vi har satsat mycket på närvaro och att bygga relationer. Vi har varit där längre perioder, och de har hälsat på oss två gånger. Nu har vi kommit så långt att vi trivs med och har förtroende för varandra. Vi har hittat bra arbetsformer och har lätt att fatta beslut,” säger hon.

Sidafinansieringen upphör i slutet av 2013, men alla parter är överens om att samarbetet ska fortsätta. Den svenska forskargruppen söker därför medel från andra håll, bland annat från Vetenskapsrådet.

”Dessutom har vi kommit överens om att samverka med Ericsson i Indonesien. Det skulle kunna bli en viktig komponent i att bygga ett långsiktigt samarbete,” säger Maria Nilsson.

FAKTA

SAMARBETSPARTNERS

Epidemiologi och global hälsa vid Umeå universitet och Gadjah Madauniversitetet i Indonesien.

TOTAL KOSTNAD

2 200 000 SEK

SIDAS BIDRAG

2 160 000 SEK

PARTNERS BIDRAG

40 000 SEK

TIDSRAM

2012–2013

RESULTAT

■ Förutom samarbetet mellan Umeå universitet och Gadjah Mada University är även Yogyakarta City Government, hälsoministeriet och enhet för katastrofberedskap på ett sjukhus i Yogyakarta involverade i projektet

■ En lokal forskargrupp håller på att byggas upp som är den första forskargruppen med fokus på klimatförändringar och hälsa i Asien.

■ Projektet har lett till att ett samarbete kommer inledas med Ericsson i Indonesien. Att involvera privata sektorn är viktig komponent för att bygga ett långsiktigt samarbete.

■ Både representanter från Gadjah Mada University och beslutsfattare från olika nivåer i Indonesien deltog i en workshop i Umeå i januari för att dela erfarenheter och diskutera potentialen för e-hälsa i Indonesien och Sverige.

■ Två rapporter har skrivits på ämnet hälsa och klimat i Indonesien och Sverige.